

Iz programa Hrvatskog
muzejskog društva
From the Programme of the
Croatian Museum Association

Dora Bošković
Nagrade Hrvatskog muzejskog društva

Mila Škarić
V. skup muzejskih pedagoga Hrvatske s međunarodnim sudjelovanjem

Damir Doračić
Prvi susret Sekcije restauratora i preparatora Hrvatskog muzejskog društva

Andrea Klobučar
13. seminar arhivi, knjižnice, muzeji – mogućnosti suradnje u okruženju globalne informacijske infrastrukture

Silvija Brkić
Noć muzeja 2009.

Redakcija
I. kongres muzealaca Hrvatske

Dora Bošković

Nagrade Hrvatskog muzejskog društva

Nagrada HMD za životno djelo „Pavao Ritter Vitezović“

Ante Rendić-Miočević

Hrvatsko muzejsko društvo dodjeljuje muzejskom savjetniku Anti Rendiću-Miočeviću nagradu za životno djelo „Pavao Ritter Vitezović“ kako radi njegovih zasluga za napredovanje i etabliranje hrvatske arheologije, njegovog Muzeja i muzejske struke, tako i za suradnju s Hrvatskim muzejskim društvom.

Muzejski savjetnik Ante Rendić-Miočević svoje je bogato iskustvo arheologa i muzealca stjecao u arheološkim muzejima Splita i Zagreba, gdje je stekao neprocjenjiva stručna i strukovna znanja. Ujedno je tijekom rada spoznao stanje arheološke muzeologije i oblikovao zamisli u kojem bi se pravcu arheološki muzeji trebali usmjeriti.

Školovao se u Splitu, Zagrebu – gdje je diplomirao povijest umjetnosti i arheologiju – te kao stipendist grčke vlade pohađao tamošnje Sveučilište tijekom 1972./73. godine. Od 1984. godine obnaša dužnost ravnatelja Arheološkog muzeja u Zagrebu, na kojoj se dužnosti nalazi i danas. Od

svojih se stručnih početaka usmjerava na proučavanje antičke arheologije, iako je, kao mladi kustos, vodio i Egipatsku zbirku u Zagrebu.

Bilo kao voditelj, bilo kao suradnik sudjelovao je u brojnim arheološkim istraživanjima i iskopavanjima na području Hrvatske i Bosne i Hercegovine – da nabrojimo samo neke: Salona – Solin, Narona – Vid, Škrip na Braču, Rider / Municipitum Riditarum – Danilo kod Šibenika, Arupium – Prozor kod Otočca te Vrba kod Glamoča.

Autor je, suautor, organizator ili suorganizator brojnih izložbenih projekata Arheološkog muzeja u Zagrebu. Nabrajamo samo neke: *Ukrasi na keramici od prethistorije do srednjeg vijeka, Igračke u prethistoriji i antici, Egipatska zbirka Arheološkog muzeja u Zagrebu, Muzeopis*. Isto tako suator je izložbenog postava u muzejskom lapidariju, stalnoj izložbi rimskih kamenih spomenika u vrtu AMZ-a, te u stalnom izložbenom postavu Antičke zbirke AMZ-a.

Sudjelovao je u realizaciji brojnih međunarodnih projekata – npr. *Pisati etruščanski, Antički portret u Jugoslaviji, Religije i kultovi u Panoniji, trasparenze imperiali – Vetri romani dalla Croa-*

zia. Najznačajniji autorski, ali nadasve organizacijski angažman ostvario je Ante Rendić-Miočević u najzahtjevnijem i nedvojbeno najznačajnijem dosadašnjem predstavljanju Arheološkog muzeja u inozemstvu – u izložbi *Tesori nazionali della Croazia – Capolavori dei Musei di Zagabria* – Arheološki muzej 1991. u Arezzu, a potom 1993. u Torinu pod naslovom *Arte e Cultura in Croazia – Collezioni del Museo Archeologico di Zagabria*.

Popis objavljenih radova Ante Rendića-Miočevića sadrži dvjestotinjak različitih stručnih i znanstvenih priloga. Uz to valja spomenuti i TV emisije, javna predavanja, predstavljanje stručnih i znanstvenih arheoloških publikacija te organizaciju nekoliko značajnih znanstvenih skupova. Bio je član uredništava i izdavačkih savjeta u izdanjima različitih nakladnika. Svakako treba istaknuti da je glavni urednik muzejskih izložbenih kataloga i *Vjesnika Arheološkog muzeja u Zagrebu*.

Godine 2005. izabran je za višeg predavača na Odsjeku za povijest umjetnosti Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci. Sudjelovao je u radu brojnih strukovnih povjerenstva Ministarstva kulture RH (povjerenstva za Salonu, za Naronu, za brončanu skulpturu lošinjskog Apoksiomena i sl.), bio je član Hrvatskog muzejskog vijeća te član raznih komisija za izradu muzejskog zakona i pravilnika, član Komisije za polaganje stručnih ispita MDC-a te predsjednik Povjerenstva za programsku djelatnost muzejsko-galerijskih sektora Ministarstva kulture RH. Već niz godina član je i Savjeta, a odnedavno i Časnog odbora pulskog Međunarodnog istraživačkog centra za arheologiju Brijuni-Medulin. Imenovan je članom Znanstvenog vijeća redakcije *Leksikona klasične ikonografije i mitologije* za Hrvatsku.

Član je Hrvatskog arheološkog društva (1990.-1993. dopredsjednik, 1993.-2001. predsjednik). Dopisni je član Njemačkog Arheološkog instituta (DAI) u Berlinu i Mađarskog društva za arheologiju i povijest umjetnosti. Počasni je član Slovenskog arheološkog društva. Član je i Hrvatskog muzejskog društva, gdje se osobito istaknuo kao aktivni podržavatelj i sudionik akcije *Noć muzeja*.

Ante Rendić-Miočević nositelj je odličja *Reda Danice hrvatske s likom Marka Marulića* te visokog talijanskog odlikovanja *Ordine della stella della solidarietà – l'onorificenza di Commendatore* (II classe) što mu ga je za doprinos unaprjeđivanju i

jačanju kulturnih odnosa između Hrvatske i Italije dodijelio 2005. godine tadašnji talijanski predsjednik Carlo Azeglio Ciampi.

Nagrada HMD za životno djelo

„Pavao Ritter Vitezović“

Anica Kisić

Hrvatsko muzejsko društvo dodjeljuje nagradu za životno djelo „Pavao Ritter Vitezović“ gospođi Anici Kisić, umirovljenoj voditeljici Pomorskog muzeja u Dubrovniku, radi velikih zasluga u znanstvenom i stručnom radu i izuzetnog zalaganja u promociji kako svojeg Muzeja, tako i hrvatske baštine, osobito u teškim ratnim godinama, ali i godinama stradanja od potresa.

Anica Kisić je cijeli svoj četrdesetogodišnji radni vijek provela u dubrovačkom Pomorskom muzeju, gdje je s velikim zalaganjem i entuzijazmom ostavila izuzetan trag u muzejskoj struci i doprinijela prezentaciji hrvatske baštine.

Od 1965. godine, otkad se kao profesorica povijesti i arheologije zaposlila u Pomorskom muzeju u Dubrovniku, Anica Kisić se predala proučavanju pomorske prošlosti Dubrovnika. Zaposlena kao znanstveni asistent ondašnjeg Zavoda za povijesne znanosti JAZU (u čijem se sastavu Muzej u to vrijeme nalazio) obavljala je poslove kustosa – većinom jedinog, sustavno sakupljajući, dokumentirajući, proučavajući, štiteći i prezentirajući građu i arhivalije vezane uz povijest Dubrovačke Republike i njenog pomorstva. Magistrirala je u Zagrebu 1978. s temom *Pomorska ikonografija Dubrovačke Republike na zavjetnim slikama*. Voditeljicom Pomorskog muzeja postala je 1984. kada je pristupila tematskom osmišljavanju i izradi sinopsisa za novi, prošireni i suvremeniji postav muzeja, koji je otvoren 1986. godine. Uz dva vlastoručno obavljena preseljenja cjelokupnog fundusa i knjižnice Muzeja – radi potresa 1979. i za vrijeme Domovinskog rata, Anica Kisić neumorno radi na dopuni stalnog postava, obogaćujući ga novim temama i zaokružujući tako pomorsku ostavštinu dubrovačke regije od antičkih vremena do najnovije povijesti. Jednako neumorno sudjeluje na brojnim skupovima u Hrvatskoj i inozemstvu gdje uspostavlja kontakte i dovodi dubrovački Pomorski muzej u rang i udrugu pomorskih muzeja Mediterana – njezinom je zaslugom Pomorski muzej postao članom *Association*

◀ Dodjela nagrada HMD u Muzeju za umjetnost i obrt, Zagreb

of the Mediterranean Maritime Museums. Spomenuti valja njenu prezentaciju teme *Dubrovnik i Novi Svijet (Amerike)* na EXPO-u u Genovi 1992. U Lisabonu na EXPO 1978. sudjeluje u ekipi falkuše kao članica interdisciplinarnog projekta *Architectura Navalis Adriatica*. Za Hellenic Maritime Museum u Pireju piše tekst o hrvatskom pomorstvu, a od 2008. odabire građu, izrađuje scenarij i piše tekst za višjezični DVD o važnim temama iz dubrovač-

kog pomorstva 15. i 16. st. Ovim projektom, koji je sama inicirala, Anica Kisić pokazuje senzibilitet i smisao za nove trendove prezentacije muzejskih zbirki koji koriste suvremene informacijske i komunikacijske tehnologije.

Anica Kisić članica je i suradnica Matice hrvatske, Hrvatskog arheološkog društva, društva maketara brodova „Argossy“ te članica Hrvatskog muzejskog društva. Godine 1996. odlikovana je Re-

Anica Kisić i
Ante Rendić-Miočević
dobitnici nagrade HMD
za životno djelo
„Pavao Ritter Vitezović“

dom Danice Hrvatske s likom Marka Marulića za sveukupan rad.

No, prema vlastitoj izjavi, Anica Kisić smatra da je njen uspjeh što je tijekom svoga radnog vijeka mogla toliko doprinijeti struci, bio uvjetovan objektivnim okolnostima koje su joj išle u prilog! Mi bismo ovome mogli dodati samo to da je te objektivne okolnosti svojim marljivim radom stvarala upravo ona sama!

Godišnja nagrada HMD za 2008. Muzeji Hrvatskog zagorja

Godišnja nagrada Hrvatskog muzejskog društva za 2008. godinu dodijeljena je Muzejima Hrvatskog zagorja za muzeološki projekt CRAFTATTRACT – TRADICIJSKI OBRTI – NOVE ATRAKCIJE ZA KULTURNI TURIZAM, koji je trajao 14 mjeseci, i to od lipnja 2007. do kraja kolovoza 2008. godine.

Projekt je sufinanciran od Europske Unije u okviru programa INTERREG IIIA SLO-HU-HR u području prekogranične suradnje hrvatskih i slovenskih kulturnih i državnih institucija, a u okviru mjere koja promiče zajednički prostor kulture i turizma. Tema projekta je bila korištenje tradicijskih resursa za potrebe kulturnog turizma sa svrhom spašavanja brojnih tradicijskih obrta, znanja i vještina bogatog povijesnog naslijeđa koje ubrzano nestaju. Nositelji projekta s hrvatske strane bili su Muzeji Hrvatskog zagorja, a nacionalni partner bila je Krapinsko-zagorska županija. Sa slovenske strane nositelj projekta bilo je Znanstvenoraziskovalno središče Bistra Ptuj, dok su nacionalni partneri bili Pokrajinski muzej Murska Sobota i Pokrajinski muzej Ptuj, te Grad Ptuj.

S hrvatske strane središte projektnih aktivnosti bio je Muzej „Staro selo“ Kumrovec, jedna od ustrojbenih jedinica Muzeja Hrvatskog zagorja, a koordinacija projekta bila je u Gornjoj Stubici, sjedištu MHZ-a. Projektni menadžer bila je ravnateljica Muzeja Hrvatskog zagorja Goranka Horjan, ujedno i autorica idejnog prijedloga projekta, a suradnici su bili viša konzultantica Branka Šprem Lovrić, voditeljica baze podataka Tihana Lovrić i asistent, etnolog Mladen Kuhar. Sa slovenske strane projektni menadžer bio je dr. sc. Aleš Gačnik iz Znanstvenoraziskovalnog središča Ptuj, a stručne suradnice bile su Metka Fujs i Jelka Pšajd.

Osnovni cilj projekta bio je stvaranje sinergije između tradicijskih obrta, vještina i nematerijalne baštine s muzejskom strukom i sektorom turizma, stvarajući nove atrakcije u pograničnom području. CRAFTATTRACT je osmišljen s ciljem stvaranja odgovarajuće platforme koja će tradicijskoj kulturnoj baštini u pograničnom području Slovenije i Hrvatske omogućiti opstanak, a kulturnom turizmu dati nove sadržaje. Pored povezivanja nositelja tradicijskih znanja i vještina, te mladih polaznika putem radionica, projekt dugoročno i izravno stvara mogućnosti za korištenje njihovih vještina u različitim programima.

Od niza projektnih aktivnosti izdvajamo osnivanje Centra za tradicijske obrte i vještine – prvog u Republici Hrvatskoj – unutar institucije Muzeja Hrvatskog zagorja, a u sastavu Muzeja „Staro selo“ u Kumrovcu. Etnolozi zaposleni u Centru su tijekom terenskog istraživanja na području Krapinsko-zagorske županije prikupili vrijedne podatke o stanju i očuvanosti tradicijskih obrta, znanja i vještina, o stanju majstorskih radionica i o spremnosti obrtnika za uključivanje u edukacijske i kulturnoturističke programe. U Centru je počeo i upis sakupljenih podataka u bazu podataka otvorenog tipa, koja se stalno nadopunjava, a koja je kompatibilna s isto takvom bazom sa slovenske strane. U okviru toga napravljena je i popularna *Knjižica majstora – nositelja tradicijskih znanja i vještina* s obje strane granice, kao zajedničko hrvatsko i slovensko izdanje – i to na tri jezika: hrvatskom, slovenskom i engleskom (nakladnik Znanstvenoraziskovalno središče Ptuj).

U okviru projekta održana je 2008. i međunarodna stručna konferencija i okrugli stol na temu *Tradicijski obrti – izazov za kulturni turizam*. Radovi s konferencije objavljeni su u Zborniku. Kao rezultat navedenih akcija predloženo je formiranje turističkih ruta.

Tijekom trajanja Projekta održane su radionice tradicijskih obrta, znanja i vještina s ciljem upoznavanja vlastite tradicijske kulture i baštine i prenošenja znanja na mlađe generacije. Isto tako realizirane su zajedničke hrvatsko-slovenske izložbe tradicijskih predmeta na pet mjesta u pograničnom području: u Kumrovcu, Gornjoj Stubici, Ormožu, Beltincima i Ptuju. Predmete na tim izložbama izradili su polaznici edukativnih radionica na području

Krapinsko-zagorske županije, te Podravja i Pomurja, a neki od tih predmeta darovani su Muzejima Hrvatskog zagorja za zbirku tradicijskih suvenira.

Radom i aktivnostima kroz projekt CRAFT-TTRACT prikupljene su informacije od iznimnog značaja za očuvanje tradicijskih znanja i očuvanja nematerijalne baštine. Kroz Projekt uspostavljene su nove dimenzije međunarodne suradnje hrvatskih i slovenskih muzejskih institucija, te je stvorena vrlo dobra podloga za buduće programe suradnje. Podloge Projekta korištene su i u izradi aplikacija Republike Hrvatske za UNESCO-ovu listu nematerijalne baštine koje je radilo Ministarstvo kulture RH.

Iskustva tog Projekta korištena su za nove potihvate i programe s kojima će biti omogućeno i korištenje EU fondova.

Zbog svega navedenog Ocjenjivački sud je ovom nagradom htio naglasiti da taj u neku ruku pionirski projekt može poslužiti kao uzor i inspiracija drugim muzejskim sredinama i zajednicama na području Hrvatske da se i sami uhvate u koštac sa sličnim temama.

Croatian Museum Association Awards

CMA awards Ante Rendić-Miočević with "Pavao Ritter Vitezović" Award for Lifetime Achievement

The Croatian Museum Association confers the "Pavao Ritter Vitezović" Award for Lifetime Achievement to the museum adviser Ante Rendić-Miočević for his outstanding contribution to the promotion, advancement and establishment of Croatian archaeology, the Archaeological Museum and the museum profession.

Mr Rendić-Miočević has been in the position of director of the Archaeological Museum in Zagreb since 1984. Either as a leader or a cooperator, he has taken part in a number of archaeological explorations and excavations in Croatia and Bosnia and Herzegovina.

By far the most important achievement to date, both as the author and the organizer, relates to the highly demanding and challenging presentation of the Archaeological Museum abroad – at an exhibition *Tesori nazionali della Croatia – Capolavori dei Musei di Zagabria* – Archaeological Muse-

um in Arezzo in 1991 and at an exhibition entitled *Arte e Cultura in Croazia – Collezioni del Museo Archeologico di Zagabria* in Torino in 1993.

The list of published works of Ante Rendić-Miočević contains about 200 different specialist and scientific contributions.

In 2005, he was appointed to the post of senior lecturer in the Department of Art History at the Faculty of Philosophy of the University of Rijeka.

Ante Rendić-Miočević is a member of the Croatian Archaeological Association (1990 – 1993, Deputy President, 1993 – 2001, President). He is a corresponding member of the German Archaeological Institute (DAI) in Berlin and the Hungarian Society of Archaeology and History of Art, and an honorary member of the Slovenian Archaeological Association. He is also a member of the Croatian Museum Association, where he particularly distinguished himself as an active supporter and participant in the Museum Night event.

Mr Ante Rendić-Miočević is the recipient of the Order of Danica Hrvatska with the image of Marko Marulić and of the supreme Italian distinction *Ordine della stella della solidarietà – l'onorificenza di Commendatore* (II classe), bestowed on him in 2005 by the then Italian president Carlo Azeglio Ciampi for his contribution to the improvement and strengthening of cultural relations between Croatia and Italy.

CMA "Pavao Ritter Vitezović" Award for Lifetime Achievement Anica Kisić

The Croatian Museum Association confers the Lifetime Achievement Award "Pavao Ritter Vitezović" to Mrs Anica Kisić, the retired director of the Maritime Museum in Dubrovnik, for her outstanding contribution to scientific and professional work and for her lasting dedication to the promotion of both the Museum and the Croatian heritage, particularly in the difficult years during the war and in the years of hardship following the earthquake.

Anica Kisić began working in the Maritime Museum in Dubrovnik in 1965 as a historian and archaeologist. During her working life she was particularly dedicated to the study of Dubrovnik's maritime past. In 1978, she obtained her master's degree in Zagreb with her thesis *Maritime icono-*

graphy of the Dubrovnik Republic in votive paintings. She was appointed director of the Maritime Museum in 1984, when she became involved in the thematic structuring and drawing up of a synopsis for the new, broadened and more modern museum holdings, which opened to the public in 1986.

She participated with equal zest in a large number of conferences in Croatia and abroad, where she established important contacts and elevated the Dubrovnik Maritime Museum to the ranks of the Association of Mediterranean Maritime Museums. It is owing to her great effort that the Maritime Museum became a member of the Association of Mediterranean Maritime Museums. Worth mentioning is her presentation of the topic Dubrovnik and the New World (America) at the 1992 EXPO in Genoa. She was part of the *falkuša* (a traditional Croatian wooden boat) team at the 1978 EXPO in Lisbon as a member of an interdisciplinary project *Architectura Navalis Adriatica*. She also wrote a text on the Croatian maritime tradition for the Hellenic Maritime Museum in Piraeus.

Anica Kisić is a member and collaborator of Matrix Croatica, the Croatian Archaeological Association and the Argosy Shipbuilders Association, as well as a member of the Croatian Museum Association. She received the Order of Danica Hrvatska with the image of Marko Marulić for lifetime achievement in 1996.

However, as Anica Kisić says, her success in being able to contribute to the profession during her working life must be attributed to the objective circumstances which were working in her favour! To this, we can only add that it was she herself and her hard work that created these objective circumstances!

2008 CMA Annual Award Museums of Hrvatsko zagorje

The Annual Award of the Croatian Museum Association was conferred to the Museums of Hrvatsko zagorje for their museological project CRAFTAT-RACT – TRADITIONAL CRAFTS – NEW ATTRAC-TIONS FOR CULTURAL TOURISM. The project lasted for 14 months, from June 2007 to late August 2008.

The project was co-financed by the European Union within the INTERREG IIIA SLO-HU-HR programme as part of the initiative for promoting the common area of culture and tourism. The topic of the project highlighted the use of traditional resources for the needs of cultural tourism, the purpose being to preserve from oblivion numerous traditional crafts, knowledge and skills from a rich historical heritage that are rapidly disappearing.

The project leaders on the Croatian side were the Museums of Hrvatsko Zagorje, with the Krapina Zagorje County as the national partner. The project leaders on the Slovenian side were the Regional Museum of Murska Sobota, the Regional Museum of Ptuj, and the City of Ptuj.

On the Croatian side, the centre of project activities was the "Old Village" Museum in Kumrovec, one of the organizational units of the Museums of Hrvatsko Zagorje.

An international expert conference and a round table were held in 2008 as part of the project. The topic focused on *Traditional crafts – a challenge for cultural tourism*. The papers from the conference were published in the Proceedings. During the Project, workshops centring on traditional crafts, knowledge and skills were organized with the goal of learning about our own traditional culture and heritage and passing on the knowledge to younger generations. Joint Croatian-Slovenian exhibitions of traditional objects were also held in five places in the border area. These include Kumrovec, Gornja Stubica, Ormož, Beltinci and Ptuj.

The Project served as a basis for drawing up the applications of the Republic of Croatia for the UNESCO World Non-Material Cultural Heritage List. The applications were made by the Ministry of Culture of the Republic of Croatia.

V. skup muzejskih pedagoga hrvatske s međunarodnim sudjelovanjem

Muzejska pedagogija u Hrvatskoj sve se više razvija i napreduje uglavnom zahvaljujući entuzijizmu i ljubavi prema muzejsko-pedagoškim izazovima, ali i Sekciji muzejskih pedagoga HMD-a. Od samoga postojanja Sekcije,

koja je osnovana 1998. godine, organizirano je do danas 5 bijenalnih skupova muzejskih pedagoga: u Puli (2001.), Zadru (2002.), Vukovaru (2004.), Kninu (2006.) i ovaj posljednji V. skup na m/t „Marko Polo“ u vremenu od 29. rujna do 3. listopada 2008. godine.

Mnogi su se pitali zašto baš na brodu? Odgovor je vrlo jednostavan. Organizacijski odbor (Mila Škarić, predsjednica i članovi: Renata Brezinščak, Lada Laura, Božo Pejković i Sani Sardelić) imao je želju priuštiti muzejskim pedagogima i svima koji se bave tom djelatnošću ono što oni pokušavaju omogućiti muzejskim, posebno mladim, posjetiteljima tijekom cijele godine: ugodno i prijateljsko okruženje obrazovanja. Mjesto obrazovanja, koje je puno prilika za daljnje usavršavanje, ali i prilika za nove spoznaje u društvu s istomišljenicima i dobronamjernim prijateljima. Svježi morski zrak, iz dana u dan drugi prizori ljepota našeg Jadrana i jadranskih otoka zasigurno su pridonijeli uspješnom radu i ugodnom druženju sudionika V. skupa. Polazna i povratna luka našega putovanja, a time i našega Skupa, bila je Rijeka. Radi praktičnosti neki od sudionika pridružili su nam se u lukama Split i Dubrovnik. Važno je napomenuti da je riječ o Skupu koji je organiziran na brodu/trajektu „Marko Polo“ na njegovoj redovnoj plovidbi duž jadranske obale, koji u svakoj luci (osim Dubrovnika i Barija) stoji tek onoliko vremena koliko mu je potrebno za iskrcaj i ukrcaj putnika i automobila. Izlaganja su se odvijala tijekom plovidbe kako bi svi sudionici mogli uživati u doživljaju uplovljavanja i isplavljanja iz Splita, Staroga Grada, Korčule, Dubrovnika... Dakle, osim našeg zajedničkog izlaska na izlet u Dubrovnik i Bari, preostalo vrijeme proveli smo na brodu, što nam je pružilo još više mogućnosti za međusobno upoznavanje i druženje.

Tijekom obvezatnog dijela V. skupa sudjelovali smo na stručnim izlaganjima, poster prezentacijama, diskusijama o intelektualnom vlasništvu i autorskim

pravima te okruglom stolu. Drugi neobvezatan dio plovidbe bio je rezerviran za jutarnju gimnastiku pod geslom „U zdravom tijelu, zdrav duh!“, za kratka predavanja o prirodnoj i geološkoj zanimljivosti Jadrana (Renata Brezinščak) i grčkoj kolonizaciji na Jadrano (Mila Škarić), ali i u učenju pojednostavljenih plesnih koraka poznatog „Splitskog plesa“. Pred kraj plovidbe gđa Višnja Biti, novinarka s Hrvatskog radija, informirala je slušatelje Školskog i obrazovnog programa Hrvatskog radija u direktnom javljanju s broda u intervjuu s Milom Škarić, predsjednicom Organizacijskog odbora V. skupa, o radu i zaključcima Skupa. Ravnatelj Školskih novina, gosp. Ivan Vavra, potaknut našim Skupom, posvetio je temu broja *Školskih novina* (ŠN br. 32(2688), 14. listopada 2008.), suradnji muzeja i škola.

Svaki dosadašnji skup obrađivao je uvijek aktualne teme, koje ne samo da ne presušuju, već se stalno pojavljuju nove. Otvaraju se nove mogućnosti, nova područja i s time novi problemi, kojima se u rješavanju treba stručno pristupiti. Svaka muzejska i galerijska institucija uočila je porast posjetitelja i to one najčešće ciljane skupine, učenika, koji nije proistekao ni iz čega. Taj je porast rezultat otvaranja muzejskih institucija prema posjetiteljima, u čemu su zasigurno muzejski pedagozi vrlo zaslužni. Porast posjetitelja, uglavnom učenika, bio je istovremeno uvjetovan i HNOS-om (Hrvatskim nacionalnim obrazovnim standardom). Kod velikog broja posjeta često je dolazilo do problema u smislu prihvaćanja prevelikih grupa u određeno kratko vrijeme koje su imali na raspolaganju, tj. koje im je turistička agencija ili netko drugi predvidio za razgled stalnog postava. Nekoordiniranost je uočena u tome što je prosvjetnim djelatnicima pružena mogućnost terenske nastave u muzejima, no nitko nije smatrao shodnim obavijestiti ili uključiti i muzejske pedagoge u realizaciji HNOS-a, posebice jer su oni ta karika koja daje smisao muzejskom posjetu. Obvezatan posjet muzeju npr. u slučajevima organizacije školskih posjeta od strane nekih turističkih agencija postaje ne samo žalosna situacija, već je učinjena i nepopravljiva šteta kod te ciljane skupine, zasigurno veća šteta nego ikakva korist. Stoga smo se odlučili da na V. skupu muzejskih pedagoga Hrvatske s međunarodnim sudjelovanjem obradimo temu koja se temeljila na iskustvima iz područja MUZEJA i OBRAZOVANJA s podtemama:

1. Muzejski pedagog – muzejska pedagogija

- a) Zvanje – uloga – značaj muzejskog pedagoga
- b) Metode i pristupi u muzejskoj pedagogiji
- c) Obrazovanje muzejskog pedagoga

2. Muzej i odgojno-obrazovne institucije

- a) Muzej i predškolski odgoj
- b) Muzej i škola
 - Mogućnost muzeja u okviru HNOS-a
 - Muzej i školska praksa
- c) Muzej i visoko obrazovanje
 - Terenska nastava
 - Muzejska praksa

Od ukupno 54 sudionika iz Hrvatske i inozemstva koji su sudjelovali na V. skupu muzejskih pedagoga, bilo je 34 muzejskih pedagoga, kustosa i nastavnika iz Hrvatske, te 15 iz inozemstva. Od 37 izlagača, njih 7 obradilo je temu vezanu uz pojam i problematiku „muzejski pedagog – muzejska pedagogija“, dok se ostatak posvetio problematici u komunikaciji između muzeja i odgojno-obrazovnih institucija. Iz Hrvatske su 24 osobe imale usmena izlaganja i 5 poster prezentacija, dok je 13 kolegica

i kolega iz inozemstva izložilo svoj stav glede djelatnosti muzejske pedagogije u njihovoj domovini.

Nakon trodnevnog Skupa, Organizacijski odbor prodiskutirao je utiske V. skupa i tako došao do sljedećih zaključaka:

ZAKLJUČCI V. SKUPA MUZEJSKIH PEDAGOGA HRVATSKE S MEĐUNARODNIM SUDJELOVANJEM

1. V. skup muzejskih pedagoga Hrvatske s međunarodnim sudjelovanjem uspješno je završio svoju „đitu“ na redovnoj dužobalnoj pruži m/t „Marka Pola“.

2. Svaki Skup do sada uvijek je obrađivao aktualne teme, koje ne samo da ne presušuju, već se stalno pojavljuju nove.

3. Svaka muzejska institucija primjećuje porast posjetitelja koji nije proizašao ni iz čega. To je rezultat otvaranja muzeja prema posjetiteljima, u čemu su zasigurno muzejski pedagozi jedni od zaslužnijih.

4. MUZEJ I OBRAZOVANJE – tema koju smo pokušali obraditi, nije dakako ni blizu do kraja obrađena te bi ova tema na relaciji muzeja i škola trebala postati važnim projektom na državnoj razini.

◀ Sudionici V. skupa muzejskih pedagoga u salonu broda/trajekta „Marko Polo“

5. Posjet škole muzeju nije ni približno nevažan i jednostavan čin, kako ga mnogi zamišljaju. Posjet škole muzeju je šansa djeci ukazati na mogućnost koju im nudi osim škole i muzej, a to je kulturni kapital s kojim im se otvaraju mnoga vrata.

6. Status muzejske pedagogije tj. edukacije i osobe koja ju provodi nije na zadovoljavajućoj razini u smislu prihvaćanja, vrednovanja i ravnopravnog priznavanja od drugih muzejskih profesija.

7. Svakako treba naglasiti multidisciplinarnost tj. raznolikost profesija sudionika na ovome Skupu. Osim muzejskih pedagoga i kustosa, Skupu su prisustvovali tri ravnateljice muzeja, nastavnici, neki kao slušatelji, a neki i kao sudionici u izlaganjima, kolegice iz izdavačkih kuća školskih udžbenika u Njemačkoj i Hrvatskoj, knjižničari, novinari, sutkinja i savjetnica za Muzeje pri Ministarstvu kulture RH.

Na kraju želimo svakako zahvaliti Gradskom uredu za obrazovanje, kulturu i šport Grada Zagreba, Ministarstvu kulture Republike Hrvatske te svim sudionicima V. skupa i njihovim matičnim institucijama na financijskoj potpori. Hrvatskom muzejskom društvu i njegovom računovodstvu, Sekciji za muzejsku pedagogiju i kulturnu akciju, Jadroliniji, svim sudionicima V. skupa muzejskih pedagoga Hrvatske s međunarodnim sudjelovanjem, te gđi Petri Tadinac ne samo na dobroj suradnji nego na izvrsnom prevođenju i brizi o našim stranim sudionicima tijekom plovidbe. I na samome kraju, ne smijemo zaboraviti zahvaliti sv. Nikoli na dobrom i mirnom moru!

meeting took place from September 29 to October 3, 2008.

The 54 participants in the Fifth Meeting of Museum Educators included 34 museum educators, curators and teachers from Croatia and 15 from foreign countries. Seven of the thirty-seven presenters addressed the topic related to the concept and problem of "museum educator – museum education", whereas the remaining presentations were dedicated to the problem of communication between museums and educational institutions. Twenty-four persons from Croatia gave oral presentations and five had poster presentations, while thirteen colleagues from abroad presented their views on museum education activities in their homelands.

Museum institutions are attracting a growing number of visitors on an almost daily basis. This can most certainly be attributed to the new museum policy of opening up to the public, for which museum educators deserve a large share of credit.

The Fifth Meeting of Croatian Museum Educators with International Participation

Museum pedagogy in Croatia is rapidly developing and progressing owing primarily to the enthusiasm of the professionals and their love of museum-education challenges, but also to the Section of Museum Educators of the Croatian Museum Association. Five

biennial meetings of museum educators have been organized since the establishment of the Section in 1990. The venues of the meetings include Pula (2001), Zadar (2002), Vukovar (2004), Knin (2006) and the Marko Polo cruiser, where the fifth

Prvi susreti Sekcije restauratora i preparatora Hrvatskog muzejskog društva

Unatoč brojnim izlozbama od kojih mnoge ne bi mogle biti realizirane bez rada restauratora, tek na nekolicini njih prikazan je put od neuglednog i često neprepoznatljivog muzejskog predmeta, pa sve do atraktivnog muzejskog eksponata. Kako dosad nije bilo strukovne manifestacije na kojoj bi djelatnici muzejskih radionica iz Hrvatske mogli razmijeniti iskustva i prezentirati neki od svojih radova u protekloj godini, nekolicina članova Sekcije restauratora i preparatora Hrvatskog muzejskog društva¹ odlučila se na realizaciju ideje o susretima restauratora i preparatora koji bi se sastojali od izložbe postera te nekoliko predavanja s temom iz konzervatorsko-restauratorske struke. Nakon odustajanja od prvobitne ideje da se susreti organiziraju u sklopu 1. kongresa muzealaca Hrvatske, odlučeno je da se radi svoje specifičnosti ipak održe zasebno.

1. susreti Sekcije restauratora i preparatora HMD-a napokon su održani 11. svibnja 2009. godine u Arheološkom muzeju u Zagrebu, jednoj od vodećih ustanova u Hrvatskoj na području konzerviranja i restauriranja arheoloških predmeta. Kako je planirano, sama manifestacija sastojala se od dviju cjelina:

- set predavanja vezanih uz konzervatorsko-restauratorsku struku uključujući i stanje u muzejskim radionicama;
- izložba postera na kojima su prikazani postupci konzerviranja i restauriranja različitih predmeta i to doslovce od igle do lokomotive.

Predavanja

Susreti su započeli setom predavanja kolegica s *Fakulteta kemijskog inženjerstva i tehnologije u Zagrebu* dr. sc. Eme Stupnišek Lisac, dipl. ing. Lidije Valek Žulj, dr. sc. Sanje Martinez i dr. sc. Helene Otmačić Čurković o primjeni elektrokemijskih metoda u konzerviranju i restauriranju metalnih predmeta na kojima su se prisutni mogli upoznati među ostalim s novim netoksičnim inhibitorima korozije, osnovnim pojmovima iz elektrokemije te njenoj primjeni u stabilizaciji, čišćenju i analizi povijesnih i arheoloških predmeta kao i programom sveučilišnog interdisciplinarnog poslijediplomskog speci-

jalističkog studija „Korozija i zaštita“. Doduše, neke od prezentiranih metoda (prije svega, one koje se odnose na čišćenje odn. neselektivno uklanjanje korozijskih produkata) imaju ograničenu primjenu ili su pak sasvim neprikladne za pojedine vrste artefakata, posebice arheološke predmete od željeza i bakrenih slitina, što nikako ne umanjuje vrijednost i značenje izlaganja već, dapače, oslikava prednosti, potencijalne mogućnosti i nedostatke pojedinih metoda.

Nakon kraće stanke održano je predavanje dipl. inž. Domagoja Šatovića s Odsjeka za restauriranje i konzerviranje umjetnina Akademije likovnih umjetnosti u Zagrebu o kvalitativnoj analizi bakrenih slitina mjerenjem korozijskog potencijala, jeftinom i relativno jednostavnom analitičkom metodom, a potom predavanje dr. sc. Šefke Horvat Kurbegović, dugogodišnje voditeljice spomenutog Odsjeka za restauriranje i konzerviranje ALU o značaju normi za konzerviranje i restauriranje kulturnih dobara. Spomenuta tema zaslužuje posebnu pažnju zbog primjene različitih i često štetnih metoda koje su rezultat nepostojećeg ili neadekvatnog sustava edukacije u konzervatorsko-restauratorskoj struci s jedne strane i nepostojanja definiranih normi kao sustava kvalitete materijala i postupaka s druge strane. Predavanja su završila izlaganjem Želimira Laszla iz Muzejskog dokumentacijskog centra o stanju u muzejskim radionicama. Ovo indikativno i nadasve zanimljivo izlaganje temeljeno je na istraživanju koje je proveo MDC krajem 2007. godine. Uzevši u obzir da su istraživanjem obuhvaćeni muzeji prve i druge razine matičnosti, dakle vodeće institucije muzejske djelatnosti u Republici Hrvatskoj, neki od podataka iznesenih u predavanju mogu se smatrati poražavajućima. Primjerice, uočljiv je kroničan nedostatak prostora i često neprimjeren (podrumski) smještaj postojećih radionica, dok se zaštiti na radu često ne pridaje dovoljno važnosti unatoč permanentnoj izloženosti toksičnoj prašini i raznim kemikalijama tijekom rada. Isto tako, s obzirom na strukturu zaposlenosti u radionicama spomenutih muzeja stječe se dojam da je politika zapošljavanja stručnih djelatnika u muzejskim

¹/ Sekcija restauratora i preparatora HMD-a osnovana je 11. lipnja 2007. godine na poticaj nekolicine restauratora iz zagrebačkih muzeja s ciljem promicanja konzervatorsko-restauratorske struke i poticanja međusobne suradnje djelatnika muzejskih radionica.

radionicama više rezultat stihije negoli sustavnog promišljanja stanja i potreba u pojedinim nacionalnim i regionalnim muzejima. Naime, bez obzira na to što su postojećim zakonskim aktima¹ određeni minimalni tehnički uvjeti te broj i struktura zaposlenih, čak 6 matičnih muzeja nema zaposlenog niti jednog restauratora.

Dio održanih predavanja može se pogledati u pdf ili ppt formatu na web stranicama HMD-a pod rubrikom *Sekcija restauratora i preparatora*.

Izložba postera

Po završetku predavanja, otvorena je izložba od ukupno 45 postera na kojoj je sudjelovalo 36 autora iz 17 muzeja diljem Hrvatske (uz izuzetak gošće iz Potsdama u Njemačkoj, dipl. restauratorice Dagmar Dammann koja nije zaposlenica muzeja, ali već duže vrijeme surađuje s Arheološkim

muzejom u Zagrebu). Nakon što su se prisutnima prigodnim riječima obratili koordinator Sekcije Damir Doračić te zamjenik ravnatelja Arheološkog muzeja u Zagrebu dr. sc. Ivan Mirnik, izložbu je i službeno otvorila predsjednica Hrvatskog muzejskog društva mr. sc. Dubravka Osrečki Jakelić. Konceptiju postava osmislila je Slađana Latinović, ujedno i članica organizacijskog odbora, koja je također nesebično pomogla mnogim kolegama pri izradi postera. Na posterima su prikazani gotovo svi segmenti djelatnosti muzejskih radionica, od restauriranja arheoloških i povijesnih preko etnoloških i tehničkih predmeta pa sve do izrade replika. Pri tome su zastupljeni skoro svi povijesni materijali kao što su keramika, metal, kamen, žbuka, staklo, drvo, papir, tekstil, kost, sedef i dr. Nažalost, neki poster uopće ne sadrže tekstualni dio koji bi pobliže objasnio pojedine faze konzervatorsko-restauratorskog procesa, no zahvaljujući uspješnom grafičkom oblikovanju Srećka Škrinjarića i Slađane

Prvi susreti Sekcije restauratora i preparatora HMD-a u Arheološkom muzeju u Zagrebu 2009.

1/Pravilnik o stručnim i tehničkim standardima za određivanje vrste muzeja, za njihov rad, te za smještaj muzejske građe i muzejske dokumentacije, Narodne novine 30/2006.

Latinović (koji su isto tako zaslužni za dizajn i prijelom prateće publikacije) vizualni dojam prikrio je eventualne sadržajne nedostatke. No, kako se ipak radi o prezentaciji stručnih radova, nadam se da će budući poster i imati optimalni omjer sadržajnih i vizualno-grafičkih sastavnica. Na izložbi su osim postera u nekoliko vitrina izložene i laboratorijske potrepštine poput raznih alata, instrumenata, materijala pa čak do izvornih arheoloških, djelomično očišćenih predmeta, što je dodatno doprinijelo već odličnom ukupnom dojmu. Izložba je u Arheološkom muzeju u Zagrebu bila otvorena dva tjedna, a trenutno se može vidjeti u Arheološkom muzeju u Zadru.

Izložbu postera prati i prigodna publikacija s popisom i fotografijama sudionika i restauriranih predmeta te kraćim tekstualnim prikazom provedenih postupaka. Kako se radi tek o sažetom prikazu sudionika i njihovih radova, što je očito rezultat ograničenih sredstava, evidentna je potreba za objavljivanjem budućeg zbornika radova ili slične stručne publikacije koja bi sadržavala detaljniji opis prezentiranih radova.

Naposlijetku, preko stotinu prisutnih kolega iz raznih institucija više ili manje povezanih uz konzervatorsko-restauratorsku struku kao i interes za izlaganje postera u drugim muzejima širom Hrvatske govori dovoljno o uspješnosti ove manifestacije. Isto tako, prema anketi koju je osmislio i proveo Goran Budija, također jedan od organizatora skupa, a koju se može pogledati na web stranici HMD-a, vidljivo je zadovoljstvo sudionika organizacijom skupa kao i želja za sudjelovanjem na budućim susretima. Stoga se u ime organizatora Prvih susreta Sekcije restauratora i preparatora HMD-a nadam da će na slijedećim susretima eventualni nedostaci proteklog skupa biti ispravljani te da će biti sadržajno još bogatiji i kvalitetniji.

1. susreti Sekcije restauratora i preparatora HMD-a realizirani su zahvaljujući financijskoj potpori Ureda za obrazovanje, kulturu i šport Grada Zagreba.

Very few of a large number of exhibitions, of which many could not be put up without the meticulous work of the restorers, show the transformation of an insignificant-looking and frequently unrecognizable museum object into an attractive museum exhibit. The lack of specialized events in which professionals from Croatian museum workshops could exchange experience and present some of their recent work prompted several members of the Restoration and Preparation Section of the Croatian Museum Association to organize meetings of restorers and preparers.

The first meeting of members of the CMA Restoration and Preparation Section finally took place on May 11, 2009, in the Archaeological Museum of Zagreb, one of the leading Croatian institutions in the field of conservation and restoration of archaeological artefacts. The event itself consisted of two parts:

- A set of lectures related to the conservation-restoration profession, including the condition in museum workshops;

- A poster exhibition displaying procedures of conserving and restoring different objects ranging literally from a needle to a locomotive.

The poster exhibition was accompanied by a publication containing the names and photographs of the participants, a list of the restored objects, and short textual presentations of the applied procedures.

The presence of over one hundred colleagues from different institutions more or less related to the conservation-restoration profession, as well as keen interest demonstrated in exhibiting the posters in other museums across Croatia unequivocally testifies to the success of this event.

The Restoration and Preparation Section of the Croatian Museum Association Holds its First Meeting

13. seminar *Arhivi, knjižnice, muzeji – mogućnosti suradnje u okruženju globalne informacijske infrastrukture*

Rovinj, 25. – 27. studenoga 2009.

13. seminar *Arhivi, knjižnice, muzeji – mogućnosti suradnje u okruženju globalne informacijske infrastrukture* održan je od 25. do 27. studenoga 2009. godine u Rovinju. Glavni organizator seminara bilo je Hrvatsko knjižničarsko društvo u suradnji s Hrvatskim muzejskim društvom i Hrvatskim arhivističkim društvom, a suorganizatori su bili Filo-

zofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Odsjek za informacijske znanosti; Sveučilište u Zadru, Odjel za knjižničarstvo; Filozofski fakultet Sveučilišta J. J. Strossmayera, Osijek, Odsjek za informacijske znanosti; Hrvatski državni arhiv, Zagreb; Muzejski dokumentacijski centar, Zagreb i Nacionalna i sveučilišna knjižnica, Zagreb. Tema seminara bila je *Povratak u budućnost – osveta standarda!*

Seminar je strukturalno podijeljen na tri cjeline: predavanja, koja se odvijaju ujutro, radionice, koje su popodne, i poster prezentacije. Tijekom tri dana održano je dvadeset predavanja stranih i domaćih stručnjaka, održane su četiri radionice i predstavljeno je jedanaest poster prezentacija.

Prvi dan seminara predavanja su održali: Gordon Dunsire sa Strathclyde University, CDLR, iz Glasgowa, United Kingdom; Sanjica Faletar Tanacković i Boris Badurina s Filozofskog fakulteta u Osijeku, Odsjek za informacijske znanosti; Goranka Horjan iz Muzeja Hrvatskog zagorja, Gornja Stubica; Vlatka Lemić iz Hrvatskog državnog Arhiva, Zagreb; Sofija Klarin, Maja Jokić i Jasenka Zajec iz Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu te Danijela Babić (ZaMirNET, Zagreb), Dunja Marija Gabriel (NSK, Zagreb) i Marko Velić (Initium Futuri Ltd., Zagreb).

Gordon Dunsire je u predavanju *Do we really know what users want?* prikazao rezultate dvaju projekata: *The Digitisation in Special Collections. Mapping, Assessment, Prioritisation (DiSCmap <http://discmap.cdlr.strath.ac.uk/>)* i *The Online Catalogue and Repository Interoperability Study (OCRIS <http://cdlr.strath.ac.uk/ocris/>)* tijekom čije realizacije su se pojavila pitanja o međusob-

nom odnosu servisa digitalnih informacija i njihovih korisnika.

U predavanju *Suradnja baštinskih ustanova u Hrvatskoj – stanje i očekivanja* Sanjica Faletar Tanacković i Boris Badurina predstavili su rezultate istraživanja međusobne suradnje arhiva, knjižnica i muzeja, kao i suradnje s ostalim obrazovnim ustanovama i drugim značajnim javnim i privatnim ustanovama i organizacijama u društvu.

Projekt koji su osmislili Muzeji Hrvatskog zagorja, a proveli ga zahvaljujući sufinanciranju iz europskih fondova u sklopu drugog poziva za *INTERREG IIIA Program za susjedstvo*, predstavila je Goranka Horjan u predavanju *Projekt CRAFTTRACT = TRADICIJSKI OBRTI – ATRAKCIJE ZA KULTURNI TURIZAM*.

O jedinstvenom arhivskom sustavu ARHiNET, koji je Hrvatski državni arhiv pokrenuo 2006. godine i na temelju kojega je započela izgradnja nacionalne mreže arhivskih informacija kao temeljne informacijske usluge arhivske službe govorila je Vlatka Lemić u predavanju *Implementacija i poveivanje standarda u ARHiNET sustavu*.

Portal starih hrvatskih novina i časopisa naslov je predavanja koje su održale Sofija Klarin, Maja Jokić i Jasenka Zajec, a u njemu su prikazale sadržaj i funkcije portala koji je nastao kao rezultat dvaju projekata digitalizacije građe Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu – projekta *Stare hrvatske novine* i pilot projekta digitalizacije starijih hrvatskih humanističkih časopisa koji su provedeni u sklopu nacionalnog projekta digitalizacije.

Posljednje predavanje prvog dana – *Implementacija pilot projekta VERGILIUS za slijepce i slabovidne osobe u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu* održali su Danijela Babić, Dunja Marija Gabriel i Marko Velić. Projekt *VERGILIUS* novi je program korisničkih službi NSK kojemu je cilj osigurati veću dostupnost javnih usluga osobama s posebnim potrebama primjenom navigacijskoga informacijskoga sustava *VERGILIUS* za pomoć pri kretanju, orijentaciji i navigaciji slijepih i slabovidnih osoba u zatvorenim prostorima, te im tako omogućiti ravnopravno korištenje raznolikih knjižničkih usluga i građe NSK.

Prvog dana seminara, nakon predavanja, a prije početka radionica, predstavljeno je jedanaest poster prezentacija: Matija Brumen (National and

University Library, Slovenia): *EOD – E-books on demand – project* ; Ivana Čadovska, Biljana Đaković, Martina Ferko i Ana Tot (Odsjek za informacijske znanosti, Filozofski fakultet, Osijek): *Uređenje knjižnične građe franjevačkog samostana Plehan* ; Tanja Didak-Prekpalaj i Tamara Horvat (HIDRA – Hrvatska informacijsko-dokumentacijska referalna agencija, Zagreb): *CADIAL – nove mogućnosti pretraživanja pravnih propisa Republike Hrvatske* ; Tanja Didak-Prekpalaj, Tamara Horvat i Tomislav Murati (HIDRA – Hrvatska informacijsko-dokumentacijska referalna agencija, Zagreb): *Normativna baza imena tijela javne vlasti – dio normativne infrastrukture temeljene na pojmovniku Eurovoc* ; Mihaela Kovačić (Sveučilišna knjižnica u Splitu): *Arhiv ing. Petra Senjanovića u Sveučilišnoj knjižnici u Splitu – primjer primjene ISBD-a na obradu dijela gradiva* ; Ivana Pažur Vojvodić (Knjižnica Instituta Ruđer Bošković, Zagreb): *Hrvatske knjižnice na Facebooku* ; Predrag Perožić (OŠ „Fran Krsto Frankopan“, Krk): *Ontologije u informacijskom univerzumu* ; Renata Petrušić i Breza Šalamon-Cindori (Nacionalna i sveučilišna knjižnica, Zagreb): *Google books search i europske nacionalne knjižnice* ; Sonja Pigac Ljubi (Nacionalna i sveučilišna knjižnica, Zagreb): *Novi arhivski format – WARC (Web Archive) i Aleksandra Pikić (Filozofski fakultet, Knjižnica, Zagreb): Statistika potražnje tiskanih časopisa u zatvorenom spremištu knjižnice Filozofskog fakulteta u Zagrebu.*

Dvije radionice održane su prvi dan seminara: *Restauratorsko-konzervatorska dokumentacija i Od portala Hrvatska kulturna baština do Europeane.*

Radionicu *Restauratorsko-konzervatorska dokumentacija* vodile su Andrea Klobučar i Antonina Srša iz Muzeja za umjetnost i obrt. U radu radionice izlaganja su održali: Tamara Ukrainčik (ALU, Odsjek za restauriranje i konzerviranje umjetnina, Zagreb): *Konzervatorsko-restauratorski radovi na oltaru sv. Marije iz crkve sv. Nikole u Dubrovniku* ; Sagita Mirjam Sunara (Umjetnička akademija Sveučilišta u Splitu): *Tri primjera dokumentacije iz prakse Odsjeka za konzervaciju i restauraciju UMAS-a* ; Ivana Bojić i Jurica Matijević (Umjetnička akademija sveučilišta u Splitu, Odsjek za konzervaciju i restauraciju): *Konzervatorsko-restauratorski zahvat na slici „Smrt sv. Josipa“ iz župnog dvora na otoku*

Lopudu ; Andreja Dragojević (Radionica za papir i kožu, Hrvatski restauratorski zavod, Zagreb): *Radionica za papir i kožu Hrvatskog restauratorskog zavoda u Zagrebu* ; Iva Čukman (Muzej za umjetnost i obrt): *Tko sve živi u zbirkama tekstila* i Antonija Žagar (Muzej za umjetnost i obrt): *Muzeji i etika : osvrt na međusobnu povezanost.*

Radionicu *Od portala Hrvatska kulturna baština do Europeane* vodili su Sofija Klarin iz Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, Dunja Seiter Šverko iz Ministarstva kulture Republike Hrvatske, Zagreb i Hrvoje Budin iz Neomedie, Zagreb. U radionici su bili prikazani rezultati projekta *Hrvatska kulturna baština* i njegova nova uloga kao agregatora podataka za Europeanu.

Drugi dan seminara predavanja su održali: Maja Žumer s Faculty of Arts, Department of Library and Information Science and Book Studies iz Ljubljane, Slovenija; Ana Barbarić s Filozofskog fakulteta, Odsjek za informacijske znanosti u Zagrebu i Mirna Willer sa Sveučilišta u Zadru, Odjel za knjižničarstvo, Zadar; Tomislav Čepulić iz Hrvatskog državnog arhiva u Zagrebu; Alenka Šaupperl s Faculty of Arts, Department of Library and Information Science and Book Studies iz Ljubljane, Slovenija i Zdenka Semlič Rajh iz Regional Archives Maribor, Slovenija; Tomica Urbanc iz Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu i Boris Bosančić s Filozofskog fakulteta, Odsjek za informacijske znanosti iz Osijeka.

U predavanju *FRBRoo: Towards interoperability in the cultural sector* Maja Žuner predstavila je nastanak FRBRoo standarda koji je nastao kao spoj FRBR i CIDOC CRM modela, a cilj mu je doprinjeti rješenju problema semantičke interoperabilnosti između knjižničarskih i muzejskih standarda.

Ana Barbarić i Mirna Willer u predavanju *FRBR, FRAD i nacionalni kataložni pravilnik: preliminarno istraživanje* predstavile su rezultate preliminarnog istraživanja kojemu je cilj bio analizirati hrvatski pravilnik – *Pravilnik i priručnik za izradbu abecednih kataloga* Eve Verone pod vidom IFLA-inih konceptualnih modela za bibliografske i autorizirane podatke FRBR i FRAD.

Međunarodnu normu za opis ustanova s arhivskim gradivom ISDIAH i Međunarodnu normu za opis funkcija ISDF, koje je 2008. godine izdalo Međunarodno arhivsko vijeće, predstavio je Tomislav

Čepulić u predavanju *Nove međunarodne arhivske norme ISDIAH i ISDF*.

Alenka Šaupperl i Zdenka Semlič Rajh u predavanju *Description of creators of Archival and Library material isolation or cooperation* osvrnule su se na implementaciju međunarodnih standarda i smjernica za opis autora i stvaratelja (ISAAR(CPF) i GARR) u slovenskoj arhivskoj i knjižničarskoj zajednici.

Predavanje Tomice Vrbanca *Standardi za opis osoba: usporedba i mogućnosti suradnje zajednica metapodataka* pokazalo je razloge i potrebe za bližu suradnju različitih zajednica metapodataka koje se bave opisom osoba: Text Encoding Initiative (TEI), Friend Of A Friend (FOAF) i UNIMARC.

Posljednje predavanje drugog dana seminara održao je Boris Bosančić: *XML imenski prostori: put prema povezivanju metapodatkovih standarda baštinskih ustanova*. U predavanju je objasnio što su XML imenski prostori, za što se koriste i što ih čini nezaobilaznim pomagalom u povezivanju metapodatkovnih standarda baštinskih i inih zajednica.

Drugog dana seminara održale su se dvije radionice: *Promicanje kulturnog turizma* i *Korisnici informacijskih ustanova: potrebe i kako ih istražiti*.

Radionicu *Promicanje kulturnog turizma* vodile su Vlasta Klarić iz Hrvatske gospodarske komore iz Zagreba i Davorka Pšenica iz Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu. U okviru radionice izlaganja su održali: Denis Redić i Damir Konestra: *„Livingstone“ – projekt promicanja kulturnog turizma*; Dario Sošić (Zavičajni muzej grada Rovinja): *Umjetnost u službi kreativne kulturno-turističke destinacije*; Renata Petrušić i Breza Šalamon-Cindori (Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu): *Virtualne izložbe europskih nacionalnih knjižnica u sklopu Europske knjižnice*; Branko Kukurin (HAZU, Zagreb) i Dolores Kukurin (TZ grada Kastva): *Kastav kao kreativna destinacija*; Manda Horvat (Ministarstvo turizma): *Kreativne radionice ruralnih prostora RH* te Dario Matošević (Zavičajni muzej grada Rovinja): *Monkodonja – put prema arheološkom parku*.

U okviru rada radionice *Korisnici informacijskih ustanova: potrebe i kako ih istražiti* održana su četiri izlaganja: voditeljica radionice Ivanka Stričević (Sveučilište u Zadru, Odjel za knjižničarstvo,

Zadar): *Uvod*; Žarka Vujić (filozofski fakultet, Odsjek za informacijske znanosti, Zagreb): *Istraživanje posjetitelja muzeja metodom odabrane skupine*; Mirjana Hurem (Hrvatski državni arhiv): *Neki podaci o korisnicima arhiva*; Sanda Hasenay (Prehrambeno-tehnološki fakultet, Knjižnica, Osijek), Blanka Salatić (Pravni fakultet, Knjižnica, Osijek) i Svjetlana Mokriš (Gradska i sveučilišna knjižnica u Osijeku): *Zadovoljstvo studenata knjižničnim uslugama u Gradskoj i sveučilišnoj knjižnici (GISKO), Knjižnici Prehrambeno-tehnološkog fakulteta (PTF) i Knjižnici Pravnog fakulteta (PF) Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku*.

Treći dan seminara osam predavanja održali su: Sanjica Faletar Tanacković s Filozofskog fakulteta, Odsjek za informacijske znanosti iz Osijeka; Franjo Pehar i Tatjana Aparac-Jelušić sa Sveučilišta u Zadru, Odjel za knjižničarstvo iz Zadra; Radovan Vrana s Filozofskog fakulteta, Odsjek za informacijske znanosti iz Zagreba; Sonja Špiranec, također s Filozofskog fakulteta, Odsjek za informacijske znanosti iz Zagreba; Ingeborg Rudomino, Karolina Holub i Sonja Pigac Ljubi iz Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu; Ana Filep i Ivana Mora Asić iz Hrvatskog povijesnog muzeja u Zagrebu, Damir Doračić i Sladana Latinović iz Arheološkog muzeja u Zagrebu te Goran Zlodi s Filozofskog fakulteta, Odsjek za informacijske znanosti iz Zagreba; Senka Tomljanović iz Sveučilišne knjižnice u Rijeci i Gordon Dunsire sa Strathclyde University, CDLR, iz Glasgowa, United Kingdom.

Sanjica Faletar Tanacković, Franjo Pehar i Tatjana Aparac-Jelušić predstavili su u predavanju *Struktura trostruke uzvojnice AKM-a: bibliometrijska analiza priloga objavljenih u razdoblju od 1997. do 2008.* preliminarne rezultate bibliometrijskog istraživanja o AKM zajednici u Hrvatskoj.

Rezultate istraživanja knjižnica fakulteta Sveučilišta u Zagrebu s ciljem stvaranja slike o trenutnom stanju izgradnje digitalnih arhiva za pohranu znanstvenih sadržaja tj. digitalnih repozitorija iznio je Radovan Vrana u predavanju *Digitalni repozitoriji ustanova i njihova uloga u znanstvenom komuniciranju: istraživanje o digitalnim repozitorijima u visokoškolskim knjižnicama Sveučilišta u Zagrebu*.

U predavanju *Što je elektroničko učenje bez metapodataka?* Sonja Špiranec predstavila je standard metapodataka iz područja obrazovanja (LOM

– Learning Object Metadata) i razmotrila je njegov odnos prema Dublin core-u te se osvrnula na probleme koji određuju smjer rasprave u području poput interoperabilnosti, višestruke isplativosti, pretraživanja u svrhu obrazovanja itd.

Nakon pet godina rada DAMP-a, zbog utroščenog broja arhiviranih publikacija, provedena je druga opsežna analiza njegova sadržaja. Rezultate analize prikazale su Ingeborg Rudomino, Karolina Holub i Sonja Pigac Ljubi u predavanju *Kvantitativna i kvalitativna analiza digitalnog arhiva hrvatskih mrežnih publikacija*.

O nužnoj povezanosti i međusobnoj suradnji kustosa, dokumentarista, fotografa i informatičara pri stvaranju i pohrani muzejske dokumentacije o muzejskim predmetima govorile su Ana Filep i Ivana Mora Asić u predavanju *Obrada i pohrana dokumentacijskih fotografija građe Hrvatskog povijesnog muzeja*.

Razvoj programa R++ za dokumentiranje konzervatorsko-restauratorskih zahvata na arheološkim predmetima prikazali su Damir Doračić, Slađana Latinović i Goran Zlodi u predavanju *R++: program za dokumentiranje konzervatorsko-restauratorskih zahvata na arheološkim predmetima*.

Izveštaj sa svjetskog skupa muzealaca, knjižničara, arhivista i drugih pojedinaca koji se bave problemima očuvanja i održavanja kulturne baštine koji se održao u Salzburgu od 28. listopada do 1. studenog 2009. godine podnijela je Senka Tomljenović u predavanju *Očuvanje i održanje kulturne baštine – zašto i kako: globalni odgovor iz Salzburga*.

Posljednje predavanje *Who said that?* na 13. AKM-u održao je Gordon Dunsire, a pozabavio se sve većom količinom metapodataka koju stvaraju korisnici i koja postoji paralelno s metapodacima koje stvaraju profesionalci u arhivima, knjižnicama i muzejima.

Seminar je završio izvještajima voditelja radionice i organizatora postera, nakon čega je uslijedila rasprava i dogovor za 14. AKM 2010. godine.

The 13th seminar *Archives, Libraries, Museums – Possibilities of Cooperation within the Environment of the Global Information Infrastructure* was held in Rovinj from 25 to 27 November 2009.

The main organizer was the Croatian Library Association in cooperation with the Croatian Museum Association and the Croatian Archive Association. The topic centred on *Return to the Future – Revenge of the Standards!*

The seminar was structurally divided into three units: lectures, workshops and poster presentations. During the three days of the seminar, there were twenty lectures by foreign and Croatian experts, four workshops and eleven poster presentations. An international flavour to the seminar was imparted by the colleagues from the Faculty of Arts, Department of Library and Information Science and Book Studies from Ljubljana and from Regional Archives in Maribor, as well as the colleagues from Strathclyde University, SCLR, from Glasgow, United Kingdom, who gave interesting lectures on their own experiences in using the standards.

13th Seminar *Archives, Libraries, Museums – Possibilities of Cooperation within the Environment of Global Information Infrastructure*

Silvija Brkić

Noć muzeja 2009.

Zagreb, Bjelovar, Čakovec, Dubrovnik, Đakovo, Gornja Stubica, Gospić, Karlovac, Kastav, Koprivnica, Krapina, Makarska, Opatija, Osijek, Požega, Pula, Rijeka, Samobor, Sisak, Slavonski Brod, Split, Trakošćan, Umag, Vid – Metković, Virovitica, Vukovar, Zadar, 30./31. siječnja 2009.

Noć muzeja je projekt Hrvatskoga muzejskog društva organiziran u suradnji sa svim zainteresiranim hrvatskim muzejima. Ova kulturna manifestacija promovira kvalitetu i raznolikost kulturne baštine Hrvatske; uz posjet stalnim postavima i izložbama uključuje i popratna umjetnička, modna, književna, glazbena događanja u muzejima, koji su na dan održavanja ovog programa besplatno otvoreni za posjetitelje od 18.00 do 01.00 poslije ponoći. Publiku redovito očekuju i brojna ugodna iznenađenja kao što su nagradne igre, darovanje publikacija, prigodna ponuda u muzejskim trgovinama, kušanje jela i pića i slično. Takvim raznovrsnim sadržajima *Noć muzeja* obogaćuje i turističku ponudu.

Noć muzeja pokrenuta je u Zagrebu 2006. godine, kada je sudjelovalo 6 zagrebačkih muzeja; sljedeće, 2007. godine pridružili su se brojni muzeji i galerije u drugim hrvatskim gradovima (ukupno 20), a 2008. godine sudjelovalo je 60 baštinskih ustanova u 21 gradu diljem Hrvatske. Godine 2009. sudjelovale su 73 ustanove u 31 hrvatskome gradu. *Noć muzeja* priređena je četvrti put, a u zagrebačkoj *Noći muzeja* bilo je više od 100.000 posjeta. Akciju su organizirale i vodile Dubravka Osrečki Jakelić i Vesna Jurić Bulatović. Stručne suradnice

bile su Silvija Brkić i Dora Bošković, a promotivne materijale dizajnirala je Koraljka Vlajo. Program *Noći muzeja* za cijelu Hrvatsku tiskan je u 150.000 primjeraka i distribuiran kao prilog *Jutarnjem listu*. Zgrade svih muzeja sudionika u Hrvatskoj bile su na dan održavanja akcije označene atraktivnim banerima, a uzvanici u Zagrebu prigodom promotivne vožnje turističkim tramvajem dobili su majice s prepoznatljivim znakom *Noći muzeja*. Promidžba je bila izvrsna, što je rezultiralo u velikom medijskom pozornošću. U cijeloj Hrvatskoj zabilježeno je više od 140.000 posjetitelja.

U Zagrebu je 2009. godine sudjelovalo 19 muzeja i galerija (Arheološki muzej u Zagrebu, Atelijer Meštrović, Etnografski muzej, Gliptoteka HAZU, Hrvatski državni arhiv, Hrvatski povijesni muzej, Hrvatski prirodoslovni muzej, Hrvatski školski muzej, HT muzej, Kabinet grafike HAZU, Galerija Klovičevi dvori, Muzej Mimara, Moderna galerija, Muzej grada Zagreba, Muzej suvremene umjetnosti – Zbirka Vjenceslava Richtera i Nade Kareš-Richter, Muzej za umjetnost i obrt, Strossmayerova galerija starih majstora HAZU, Tehnički muzej, Tiflološki muzej, Umjetnički paviljon), te Hrvatski državni arhiv. U suradnji sa Zagrebačkim holdingom organiziran je besplatan prijevoz za posjetitelje muzeja od 18.00 do 01.00 sat turističkim tramvajem koji se kretao Donjim gradom duž oboda Zelene potkove, gdje je smješten najveći broj ustanova sudionica akcije *Noć muzeja*, te autobusom od Muzeja Mimara do Markovog trga, kako bi posjetitelji stigli razgledati i gornjogradske muzeje. Odaziv publike bio je vrlo velik, čak su i nadmašeni odlični rezultati iz prošle

Noć muzeja 2009. u Tehničkom muzeju u Zagrebu
Umjetnički paviljon u Zagrebu, Noć muzeja 2009.
Dvoboj u Hrvatskom povijesnom muzeju, Noć muzeja 2009.
foto: Vedran Benović

godine. U Zagrebu su pojedini muzeji ostvarili rekordnu posjećenost; tako je, primjerice, Tehnički muzej zabilježio 16.584 posjetitelja. Zahvaljujući dobroj organizaciji programa koji su objavljeni na tiskovnoj konferenciji i na webu HMD-a prije početka akcije, velik broj posjetitelja kretao se s mnogo entuzijazma od muzeja do muzeja kroz cijelu noć. *Noći muzeja* pridružili su se i brojni zagrebački ugostitelji, produživši radno vrijeme do 01.00 poslije ponoći.

U drugim hrvatskim gradovima također se odazvala brojna publika. Sudjelovali su Gradski muzej Bjelovar, Muzej Međimurja Čakovec, Dubrovački muzeji (svih pet), Dom Marina Držića, Umjetnička galerija Dubrovnik, Muzej Đakovštine, Muzeji Hrvatskog zagorja, Muzej Like Gospić, Gradski muzej Karlovac, Galerija „Vjekoslav Karas“, Muzejska zbirka Kastavštine, Muzej grada Koprivnice, Muzej evolucije i nalazište pračovjeka „Hušnjakovo“ Krapina, Gradski muzej Makarska, Hrvatski muzej turizma Opatija, Arheološki muzej Osijek, Galerija likovnih umjetnosti Osijek, Muzej Slavonije Osijek, Gradski muzej Požega, Povijesni muzej Istre Pula, Muzej moderne i suvremene umjetnosti Rijeka, Muzej grada Rijeke, Muzej informatike „Peek&Poke“, Pomorski i povijesni muzej Hrvatskog primorja, Prirodoslovni muzej Rijeka, Samoborski muzej, Gradski muzej Sisak, Galerija umjetnina grada Slavenskog Broda, Galerija Ružić, Muzej Brodskog Posavlja, Arheološki muzej Split, Galerija Meštrović Split, Muzej hrvatskih arheoloških spomenika, Muzej grada Splita, Galerija Muzeja grada Splita, Galerija Emanuel Vidović, Hrvatski pomorski

muzej Split, Prirodoslovni muzej i ZOO Split, Muzej grada Šibenika, Dvor Trakošćan, Muzej grada Umaga, Arheološki muzej Naron - Vid kod Metkovića, Gradski muzej Virovitica, Gradski muzej Vukovar, Arheološki muzej Zadar, Narodni muzej Zadar.

Zagreb, Bjelovar, Čakovec,
Dubrovnik, Đakovo, Gornja
Stubica, Gospić, Karlovac,

Kastav, Koprivnica, Krapina, Makarska, Opatija,
Osijek, Požega, Pula, Rijeka, Samobor, Sisak,
Slavonski Brod, Split, Trakošćan, Umag, Vid –
Metković, Virovitica, Vukovar, Zadar, 30/31 Janu-
ary 2009

Museum Night 2009

Museum Night is organized by the Croatian Museum Association in cooperation with other Croatian museums interested in the event. This cultural event is intended to promote the quality and diversity of Croatian cultural heritage. Besides permanent displays and exhibitions, *Museum Night* also features artistic, fashion, literary and music performances in museums. Admission to all museums is free of charge from 6 pm to 1 am the following morning. In 2009, seventy-three museums in 31 Croatian towns were visited by more than 140,000 visitors. The event was organized and managed by Dubravka Osrečki Jakelić and Vesna Jurić Bulatović. Boosted by excellent advertising campaigns, *Museum Night* attracted keen media attention. In Zagreb alone, 19 museums and galleries took part in the event.

The First Congress of Museum Workers of Croatia was held in Zagreb from 12 to 15 November 2008 under the auspices of the Croatian Museum Association.

The Organizing Committee consisted of Žarka Vujić, Ph.D., President, Markita Franulić, B.A., Secretary, and members Silvija Brkić, B.A., Eva Brunović, M.A., Vesna Jurić Bulatović, M.A., Dubravka Osrečki Jakelić, M.A., Snježana Pintarić, M.A., and Ljerka Šimunić, B.A.

The primary topic of the congress, *The Museum Profession in Croatia Today*, was treated through the following sub-topics: historical reminiscences in relation to the development of the museum profession in Croatia, recognizing and evaluating the museum profession in today's society, sub-groups of the museum profession, some specific components in relation to individual sub-groups, education of museum personnel and legal regulative.

Achievements in the digitalization of museum heritage in Croatia were presented within the second topic, *Managing Museum Collections*. The examples used to illustrate the topic were the national project „Croatian Cultural Heritage“, run by the Croatian Ministry of Culture, and the projects of the following museum institutions: the Museum

Documentation Centre, the Croatian School Museum and the Graphic Collection of the University Library from Zagreb, as well as the Natural History Museum of Rijeka.

International experience in profiling museum users and its application in Croatia was presented within the topic *Defining a User Profile and Meeting User Needs in the Museum*. Experience of several Croatian museums in user profile studies, as well as the interpretation and application of the obtained data was also discussed (Faculty of Philosophy in Zagreb, Museum of Modern Art, Museum of Arts and Crafts, Typhlological Museum, Graphic Collection of the National University Library, Croatian History Museum and City Museum of Sisak).

A round table on the topic *Museum Law, Possibilities of Amendments and Improvements* was held at the closing of the Congress.

The First Congress of Museum Workers of Croatia attracted over 150 participants.

The Proceedings of the First Congress of Museum Workers of Croatia will be published by the Croatian Museum Association.

The First Congress of Museum Workers of Croatia